

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. kovo 8 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Andžej Maciejewski, Antano Simišio (kolegijos pirmininkas) ir Algirdo Taminsko, susipažinusi su 2023 m. vasario 23 d. paduotu **atsakovo V. M.** kasaciniu skundu dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 24 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2022 m. lapkričio 24 d. nutartimi paliko nepakeistą Vilniaus regiono apylinkės teismo 2022 m. birželio 16 d. sprendimą, kuriuo teismas nusprendė ieškinį tenkinti ir panaikinti 2005 m. birželio 9 d. apskrities viršininko įsakymu bei 2018 m. sausio 30 d. Nacionalinės žemės tarnybos teritorinio skyriaus vedėjo sprendimu nustatytą tamaujantį servitutą sklypui, o priešieškinį (dėl įpareigojimo leisti netrukdomai naudotis servitutu ir pašalinti statinius servituto zonoje) atmesti.

Kasaciniu skundu atsakovas V. M. prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2022 m. lapkričio 24 d. nutartį ir Vilniaus regiono apylinkės teismo 2022 m. birželio 16 d. sprendimą, ir priimti naują sprendimą – ieškinį atmesti, o priešieškinį tenkinti.

Atsakovo kasacinis skundas grindžiamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų ([CPK 346 straipsnio](#) 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas). Be to, [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprędimo būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuoti pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuoti pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Atsakovo paduotas kasacinis skundas grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:

1. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos, suformuotos byloje dėl servituto pripažinimo pasibaigusio išnykus jo būtinybei bei netinkamai taikė ir aiškino [CK 4.135](#) bei [4.131](#) straipsnių normas. Kasacinis teismas nurodė, jog servituto panaikinimo galimybė, kai išnyksta servituto būtinumas, siejama su tuo, kad turi būti iš esmės pasikeitusios konkrečios šalių sutartos ar objektyviai egzistavusios aplinkybės, dėl kurių servitutas buvo nustatytas, t. y. tos aplinkybės turi taip pasikeisti, kad atsirastų galimybė viešpataujantįjį daiktą tinkamai naudoti nesinaudojant tamaujančiuoju daiktu ([CK 4.135 straipsnis](#)); taigi reikšiant reikalavimą pripažinti servituto pabaigą, jau turi egzistuoti reali ir užtikrinta galimybė viešpataujantįjį daiktą tinkamai naudoti be nustatyto servituto žemės sklype – tamaujančiajame daikte, t. y. nustatyto servituto panaikinimas šiuo pagrindu negali būti pateisinamas, jeigu ji panaikinus viešpataujančiojo daikto tinkamo naudojimo galimybė bus prarasta, o jo tinkamam naudojimui užtikrinti bus reikalinga vėliau, pareiškiant tokius reikalavimus, nustatyti naujus servitutus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-472/2010](#)).
2. Servituto būtinumo išnykimą ieškovai grindė tuo, kad teritorijos gyventojai savo žemės sklypuose įsirengė atskiras nuotekynes ir pareiškė, jog servitutas jiems nebereikalingas. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai, įvertinę ieškovų argumentus, pripažino, jog servituto būtinumas yra išnykęs, kas yra pakankamas pagrindas jam panaikinti. Tačiau tokias išvadas teismai padarė neteisingai išanalizavę faktines bylos aplinkybes, netinkamai pritaikę teisės normas ir suformuotą kasacinio teismo praktiką. Jei daugumai sklypų savininkų servituto būtinumas yra išnykęs ir pastarieji sutinka, kad servitutas būtų panaikintas, tai teismas turėjo atsižvelgti ir į kitų savininkų interesus, kurių atžvilgiu servitutas būtų panaikintas prieš jų valią, t. y. nesant jų sutikimo, – būtent tai nustato ir [CK 4.131 straipsnis](#).
3. Teismai nepasisakė apie tai, kad servitutas nustatytas pagal 2005 metais UAB „Artva“ parengtą ir suderintą kvartalo generalinį planą, kuriame buvo suprojektuotas ir numatytas bendras visam kvartalui vandentiekio tinklas, buitinių nuotekų valymo įrenginiai ir nuotekynė servituto zonoje. 2005 metais parengtas detalusis planas galioja iki šiol be jokių pakeitimų. Detaliojame plane nėra ir nebuvo jokių sprendinių buitinių nuotekų valymo įrenginius numatyti kiekviename sklype atskirai. Servituto būtinumą įtvirtino ir NŽT 2018-01-30 sprendimas, kuris kartu su detalioju planu yra teisinis servituto įregistravimo pagrindas.
4. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje pasisakyta, kad spręsdamas dėl kelio servituto nustatymo žemės sklype, dėl kurio nustatyta tvarka yra priimti sprendiniai teritorijų planavimo tvarka, pavyzdžiui, patvirtintas detalusis planas, numatantis kelių, jo matmenis, išsidėstymą, įvažiavimus iš kitų sklypų ar kitokių reikalavimus kelio įrengimui, teismas remiasi galiojančiais teritorinio planavimo dokumentais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. spalio 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-549-695/2015](#)).
5. Teismai taip pat nepasisakė dėl to, kad ieškovai servituto zonoje, kurioje visiems ginčo teritorijos gyventojams servitutu yra numatyta galimybė turėti nuotekų šalinimo infrastruktūros objektus ir juos naudoti, yra įrengę savo naudojamus nuotekų šalinimo infrastruktūros objektus. Byloje nėra jokių duomenų, kad esantys nuotekų šalinimo infrastruktūros objektai negalėtų užtikrinti ir atsakovų nuotekų šalinimo.

6. [CK 4.136 straipsnio](#) 1 dalies nuostata numato, kad servitutas baigiasi suėjus senaties terminui, jeigu turintis teisę juo naudotis asmuo savanoriškai dešimt metų pats ar per kitus asmenis nesinaudojo servituto suteikiamomis teisėmis. [CK 4.136 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta, kad laikas, kurį nebuvo naudojamas servituto suteikiamomis teisėmis dėl nenugalimos jėgos ar dėl tarnaujanciojo daikto savininko ar valdytojo trukdymo, į senaties terminą neįskaitomas. Įrengta nuotekyne ir servitutu atsakovas neturėjo galimybės naudotis dėl ieškovų trukdymų – nors tai ir paneigė teismai, tačiau trukdymą pagrindžia bylos rašytinių įrodymų duomenys. Tai yra priežastis, dėl kurios servitutas pasibaigti negalėjo net ir suėjus formaliam senaties terminui.
7. Atsakovas pateikė priešiškinį su savarankiškais reikalavimais - įpareigoti leisti netrukdomai naudotis servitutu ir pašalinti servitute esančius statinius. Tiek pirmosios instancijos teismo sprendime, tiek apeliacinės instancijos teismo nutartyje trumpai pažymėta, kad patenkinus ieškinį, priešiškinio reikalavimai negali būti tenkinami ir yra atmetami kaip nepagrįsti. Tokiu būdu, plačiau nepasisakydami dėl atsakovo priešiškinio, teismai neatskleidė bylos esmės bei pažeidė atsakovo teisę į teisingą teismą.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamų teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliamą tokių teisės klausimų, kurie atitiktų [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu [CPK 346 straipsnio](#) 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK 350 straipsnio](#) 2 dalies 3, 4 punktai). Be to, kasaciniame skunde nenurodyti trečiųjų asmenų Nacionalinės žemės tarnybos ir Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos adresai ([CPK 111 straipsnio](#) 2 dalies 2 punktas).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti advokatų profesinei bendrijai „Dabkevičius ir Baltrušaitis“ (j. a. k. 303118551) už V. M. kasacinį skundą sumokėtą 214 (du šimtus keturiolika) Eur žyminį mokestį 2023 m. vasario 23 d. AB Swedbank mokėjimo nurodymu Nr. 244.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Andžej Maciejewski

Antanas Simniškis

Algirdas Taminskas